

ARAPÇA'YI DOĞRU KULLANMANIN KUR'AN'IN ANLAŞILMASINA OLAN ETKİSİ

M. Vehbi DERELİ

Yard. Doç. Dr., NEÜ İlahiyat Fakültesi

Arap Dili ve Belağatı Bilim Dalı Öğretim Üyesi

mvdereli@gmail.com

ÖZET

Arapça bir metin olarak indirilen Kur'an, bu dili en kapsamlı şekilde kullanmıştır. İnsanlara yol göstermeyi hedefleyen Kur'an'ın gerçek işlevi, ancak doğru anlaşıldığı takdirde gerçekleşmiş olacaktır. Kur'an'ın doğru anlaşılması ise, her şeyden önce Arap dilini doğru kullanmaya bağlıdır.

Bu makale, Arap diline aykırı çeviri ve izahlardan örnekler sunarak, Arapçayı doğru kullanmanın, Kur'an'ın doğru anlaşılması açısından önemini ortaya koymak amacıyla kaleme alınmıştır. Nahiv, sarf ve lugat ilimleri açısından Arap dili ve gramerine uymayan, bunun dışında Arap dilinin üslubunu ve deyimsel anlam ihtimalini dikkate almayan çeviri ya da izah örnekleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca metnin asıl anlamına ve Kur'an'ın indiği dönem Arapçasına riayet etmemekten kaynaklanan yorumlara da dikkat çekmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili, Kur'an, nahiv (sentaks), sarf (morfoloji), tefsir, meal.

THE EFFECT OF USING ARABIC CORRECTLY TO UNDERSTAND THE HOLY QUR'AN

The Holy Qur'an, sent as an Arabic text, utilized this language comprehensively. The real function of the Holy Qur'an, whose purpose is to guide people, will eventually be understood accurately. Accurate understanding of the Holy Qur'an, first of all, depends on using Arabic correctly.

This article was written with the aim of revealing the importance of using Arabic correctly in terms of accurately understanding the Holy Qur'an, demonstrating the examples of translations and interpretations contrary to Arabic language. This article asserts samples of translations and interpretations, which didn't comply with Arabic language and grammar in terms of nahw (syntax), sarf (morphology) and the dictionary, other than this didn't consider wording of Arabic and the possibility of idiomatic meaning. Furthermore this article has tried to direct attention to the interpretations which didn't comply with the original meaning of the text and Arabic in the period of the null of Holy Qur'an.

Key words: Arabic language, Holy Qur'an, nahw (syntax), sarf (morphology), tafseer, Holy Qur'an meaning (meal).

Giriş

Arapça bir metin olarak nâzil olan Kur'an, bu dili en kapsamlı şekilde kullanmış ve muhataplarını irşâd etmiştir. Kur'an, aynı zamanda mu'ciz (benzerini oluşturmaktan âciz bırakan) ve vecîz (özlü/özet ifadeler içeren) bir kitaptır. "Manâsı açık bir Arapça ile"¹ indirilmiştir ve muhataplarından "âyetlerini iyiden iyiye düşünmelerini"² istemektedir. Fakat insanları karanlıktan aydınlığa çıkarmak için indirilen³ Kur'an'ın gerçek işlevi, ancak doğru anlaşıldığı takdirde gerçekleşmiş olacaktır. Allah (c.c.) iyi anlaşılın diye Kur'an'ı Arapça indirdiğini belirttiğine göre,⁴ onu doğru anlamak da onun muhatabı olan "anlayan öznelere" düşmektedir. Kur'an'ın doğru anlaşılmasının yolu ise her şeyden önce Arap dilini doğru kullanmaktan geçer.

Bu makale, Arap Dilini doğru kullanmanın Kur'an'ın sahih bir şekilde anlaşılmasına olan katkısını ele almaktadır. Geçmişte ve günümüzde Kur'an meal ya da tefsirlerinde, Kur'an'ın anlaşılmasına yönelik kitap ve çalışmalarda söz konusu olan Arap dili ve üslubuna aykırı çeviri ve izahlardan örnekler sunarak, Arapçayı doğru kullanmanın Kur'an'ın doğru anlaşılması açısından önemini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Konu, elbette hem Arap dilinin kuralları, hem de edebiyat-belagat ilimleri açısından ayrı ayrı incelenebilecek bir niteliğe sahiptir.⁵ Ancak bu çalışmada -genel olarak Arap diline hâkim olmanın Kur'an'ın anlaşılmasına olan katkısına vurgu yapılmakla birlikte- özellikle nahiv, sarf ve lugat yönüyle Arap dili ve gramerine uymayan, Arap dilinin üslûbunu yansıtmayan, deyim-sel kullanım ihtimalini göz ardı eden ve bir karine yokken böyle bir arayış içerisinde olan çeviri ya da izah örnekleri üzerinde durulacaktır. Ayrıca Kur'an'ın Arapça metninin ifade ettiği asıl anlam ile onun indiği dönemdeki kullanımını esas almak da yine Arap dilinin bir gereği olduğundan, son bölümde bu iki hususu göz ardı etmekten kaynaklanan tercüme ve yorumlara da dikkat çekilmeye çalışılacaktır.

¹ Şuarâ, 26/195.

² Sâd, 38/29.

³ İbrahim, 14/1.

⁴ Bkz. Yûsuf, 12/2.

⁵ Kur'an'ın anlaşılmasında özel olarak Belağat ilminin önemini ortaya koyan çalışmalara şu iki makaleyi örnek verebiliriz: Eren, Cüneyt, "Arap Belağatının Kur'an-ı Kerim'in Anlaşılmasına Katkısı", *DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XX, İzmir, 2004, s. 115-138; Coşkun, Ahmet, "Kur'an-ı Kerim'in Anlaşılmasında Belâgat İlminin Önemi", *Kur'an ve Tefsir Araştırmaları-III*, Ensar Nşr., İst., 2002, s. 269-283.

1. Kur'an'ın Arapça Oluşu ve Arap Diline Olan Katkısı

Kur'an-ı Kerîm, Allah'ın insanlığa gönderdiği son ve evrensel mesajın adıdır. Araplar arasından seçilmiş son Peygamber'e, Arapça bir kitap olarak indirilmiştir.

Kur'an'ın Arap dili ile indirildiği ve bunun gerekçesi, bizzat Kur'an'da şöyle belirtilir:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ : “Biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik ki anlayasınız.”⁶

وَأِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ : “Şüphesiz bu Kur'an, Âlemlerin Rabbinin indirmesidir. Uyarıcılardan olası diye onu Güvenilir Ruh (Cebrail) senin kalbine apaçık bir Arap dili ile indirmiştir.”⁷ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا : “Sana da böylece Arapça bir Kur'an vahyettik...”⁸

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ : “Düşünesiniz diye Biz onu Arapça bir Kur'an kıldık.”⁹

Kur'an'ın Arapça olarak indirilmesi gayet tabiidir. Zira Hz. Peygamber'in (a.s.) o günkü ilk muhatap çevresi Arabistan'dır. Kur'an, öncelikle o bölgede yaşayan insanlara hitap etmiştir. Çünkü her Peygambere kendi kavminin dili ile kitap verilmesi yine Kur'an ile sabit genel bir yasadır.¹⁰ Ancak bu, Kur'an'ın yalnızca o dönemin Araplarına yönelik bir kitap olduğu anlamına da gelmez. Kur'an, kelâmın sahibi olan Allah tarafından, iyi anlaşıl-sın diye açık, anlaşılır, sağlam ve düzgün bir Arapça ile indirilmiştir.¹¹ Dolayısıyla ona dair bir tercüme ya da yorumun geçerli olabilmesi için, Arap dili ve üslûbuna uygunluk, en önemli kriter durumundadır.¹²

Arapça, Kur'an'ın en temel unsurlarından biridir. Allah'ın son elçisinin Araplar içerisinde seçilmesi gibi Kur'an-ı Kerîm'in Arapça indirilmesi de, elbette Allah'ın bir tercihidir. O'nun her işi hikmetle olduğundan, son ve

⁶ Yûsuf, 12/2.

⁷ Şuarâ, 26/192–195.

⁸ Şûrâ, 42/7.

⁹ Zuhruf, 43/3.

¹⁰ Bkz. İbrahim, 14/4.

¹¹ Yûsuf, 12/2; Nahl, 16/103; Şuarâ, 26/195.

¹² Krş. Işıcık, Yusuf, *Kur'an'ı Anlamada Temel İlkeler*, Esra Yay., Ank., 1997, s. 97.

evrensel mesajın bu dilde indirilmesinde herhalde Arapçanın engin bir ifade gücüne sahip oluşu da inkâr edilemez.

Arapça, ifade tarzı ve edebî sanatlar yönüyle oldukça zengin bir dildir. Bu özellik, verilecek mesajın, istenilen boyutlarda sunulmasını sağlar. Bu sebeple, Kur'an-ı Kerim'in en önemli özelliği, Arap dilini mükemmel bir şekilde kullanmış olmasıdır. Bunu yaparken de Kur'an, eski Arap üslûbunu aşan bir tarz ve harika bir nazım örgüsü olan i'câzî yönü ortaya koymuştur. Kur'an, lafzı, nazmı, üslûbu ve içeriğiyle de insanları ve cinleri kendisine benzer bir metin ortaya koymaktan âciz bırakmıştır. Ele aldığı konuları kendine has bir üslûp ve ahenk içerisinde işlemiştir.¹³

Kur'an'ın indiği dönemde Arap diline ait yazılı belgeler son derece azdı. Bu sebeple fasîh bir Arapça olarak indirilen Kur'an, aynı zamanda Arap diline dair en önemli yazılı metin durumundadır. Bu dilin korunmasının yanı sıra, dilbilgisi kuralları itibariyle sistematik bir yapıya bürünmesinde de Kur'an'ın katkısı büyüktür. Arap dilindeki kelimelerin farklı formlardaki kullanımı, fiillerin hangi harf-i cerler ile hangi anlamlar kazandığı gibi pek çok alanda Kur'an, en büyük mu'cemdir. Dolayısıyla Arap dilinin gelişmesi büyük oranda Kur'an sayesinde olmuştur.

Müslüman olan insanların Kur'an-ı Kerim'i okuyup anlama ihtiyaçları kaçınılmazdır. Bu sebeple, Arap dilinin yaygınlaşarak dünyanın dört bir yanında konuşulan bir dil olmasında, yani yerellikten evrenselliğe dönüşmesinde o, en büyük payın sahibidir.

Ayrıca Kur'an, Arap diline ait lehçe ve şiveleri Kureyş lehçesi etrafında birleştirerek, Arap dili ve kültürünün dünya durdukça varlığını sürdürmesinde de önemli bir işlev gerçekleştirmiştir.

2. Kur'an'ı Anlamada Arap Dilini doğru kullanmanın Önemi

Bilindiği üzere Kur'an vahyinin nâzil olduğu Câhiliye döneminde Araplar, edebiyat ve hitabette son derece ileri bir düzeyde idiler. Kendilerini, dili en güzel konuşan, meramını en güzel ifade eden kavim olarak görüyorlardı. Bu sebeple 'Arab' kelimesi Arapçada, akıcı olarak konuşan, meramını en güzel ve net bir şekilde anlatabilen kimseye denirdi. Araplar, diğer milletlere

¹³ Krş. Eren, Cüneyt, a.g.m., s. 118.

de dili rahat konuşamayan, ifadeleri kapalı olan kimse anlamında 'acem' ismini veriyorlardı.¹⁴

İşte böyle bir ortamda Arapça bir kitap olarak indirilen Kur'an'ın, dil ve üslûp açısından en üstün özelliklerle donatılmış olması kaçınılmazdı. Bu sebeple, Kur'an'ı anlamak için Arap dilinin inceliklerine hâkim olmak şarttır. "Hattâ İslâm ilimleri tarihine göz attığımızda, itikâdî ve amelî ihtilâfların temelinde, Kur'an'ın edebî inceliklerini anlamadaki farklılıkların önemli bir tesiri olduğunu görmekteyiz."¹⁵

el-Asma'î'nin (ö. 216/831), el-Hafîl b. Ahmed'den (ö. 175/791) naklettiğine göre, Ebû Amr b. el-A'lâ (ö. 154/771), dili iyi bilmenin önemine dikkat çekmiş ve Arap dilinin inceliklerini iyi bilememeleri sebebiyle Irak'ta pek çok kimsenin sapkınlığa düştüğünü/zındıklaştığını ifade etmiştir.¹⁶ İbn Cinnî (ö. 392/1001) ise, bu dilin bütün yönleriyle yeterince bilinmemesinin, Muşebbihe ve Mucessime gibi birçok fırka ve sapmaların oluşumundaki etkisine işaret etmiş; mecâzî üslûp ve ifadelere hâkim olmanın, Arap dilinin doğru kullanımı açısından önemine vurgu yapmıştır.¹⁷

Arapça, oldukça zengin bir dil olduğu için, her türlü duygu ve düşünceyi en ince detayına kadar ifade etme gücüne sahiptir. İştirâk, terâduf, vucûh-nazâir ve ezdâd kitaplarında bunlara dair sayısız örnek mevcuttur. Ayrıca Arap dilinde bir objeyi ifade eden onlarca isim olabildiği gibi, bir kelime ya da fiilin onlarca karşılığını bulmak da mümkündür. Özellikle dilin geliştiği coğrafyada yaygın bir kullanım alanı olan deve, çöl ve yağmur gibi bazı kelimelerin pek çok karşılığı vardır. Mesela deve için kullanılan seksenden fazla isme rastlamak mümkündür. Yine yaş, tür ya da renk gibi özelliklerine göre atlara verilen onlarca isimden söz edebiliriz. Sözlüklerde geçmişten bu yana olay, haber, yenilik, bid'at, belirti, kötü emare, pislik, ahlaksızca davranış, delikanlı, görüngü ve fenomen gibi onu aşkın anlamını gördüğümüz *أَلْحَدَث* kelimesi de, bu dilin ne kadar güçlü olduğunu ortaya koyan bir

¹⁴ 'Arab' ve 'Acem' kelimeleri hakkında bkz. el-Cevherî, Ebû Nasr İsmail b. Hammad, *Tâcu'l-Luğa ve Sîhâhu'l-'Arabiyye* (Thk. Ahmed Abdulğafûr Attar), Dâru'l-İlmi li'l-Melâyîn, Beyrut, 1987, I, 179, V, 1981; İbn Fârîs, Ebu'l-Huseyn Ahmed, *Mu'cemu Mekâyisi'l-Luğa* (Nşr. Abdesselâm Muhammed Hârûn), Mısır, 1969–1972, IV, 299–300.

¹⁵ Eren, a.g.m., s. 118-119.

¹⁶ İbnu'l-Enbârî, Ebu'l-Berakât Kemâluddîn Abdurrahman b. Muhammed, *Nuzhetu'l-Elibbâ fî Tabakâti'l-Udebâ* (Thk. İbrahim es-Samerrâî), Mektebetu'l-Menâr, Ürdün, 1985, s. 31.

¹⁷ İbn Cinnî, Ebu'l-Feth Osman, *el-Hasâis* (Thk. Muhammed Ali en-Neccâr), el-Mektebetu'l-İlmiyye, Beyrut, tsz., III, 245.

başka örnektir.¹⁸ Buna bir de حدث kökünden türeyen diğer isimler ve mezid bablarda ortaya çıkan anlam zenginliği eklendiğinde, karşımıza çok büyük bir anlam kümesi çıkacaktır.¹⁹ Bu durum aslında pek çok fiil kökü için söz konusudur.

3. Arap Dili AÇISINDAN SORUN ARZ EDEN Çeviri ve YORUM Örnekleri

Bu bölümde objektif bir bakış açısıyla nahiv ve sarf ilimlerinin ortaya koyduğu dil kurallarını ihlal eden örneklerin yanı sıra; Arap dilinin üslûbunu, mecâzî anlam ihtimalini, metnin asıl anlamını ve bu dilin Kur'an'ın indiği dönemdeki durumunu dikkate almayan bazı çeviri ve yorum örneklerine işaret etmek istiyoruz.

3.1. Nahiv İlimine Aykırı Çeviri ve İzahlar

Kur'an'ın bir âyeti hakkında yapılan bir izah ya da yorumu, bir âyet çevirisini değerlendirmede en temel esas, Arap dilinin kurallarıdır.

Tekâsur Sûresi'nin 5 ve 6. âyetleri (كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ لَسَرُورًا الْجَحِيمِ) bazı meallerde şöyle tercüme edilmiştir: “Gerçek öyle değil! Kesin bilgi ile bilmiş olsaydınız, (orada) mutlaka cehennem ateşini görürdünüz.”²⁰

Hâlbuki doğru tercüme şu şekilde olmalıydı: “(Durum, sandığınız gibi değildir). Eğer kesin olarak bilseydiniz... (böyle yapmazdınız.) Yemin olsun, cehennemi mutlaka göreceksiniz.”²¹ Ya da “Keşke gerçeği tam olarak kavramış olsaydınız!” şeklinde bir çeviri de düşünülebilir.²²

¹⁸ Bu kelimenin tüm anlamları için bkz. el-Cevherî, *es-Sihâh*, I, 278 vd.; İbn Fârîs, *Mu'cemu Mekâyisi'l-Luğâ*, II, 36; ez-Zemahşerî, Ebu'l-Kasım Mahmud b. Ömer, *Esâsu'l-Belâğâ* (Thk. Muhammed Bâsil 'Uyûnu's-Sûd), Beyrut, 1998, I, 172-173; İbn Manzûr, Ebu'l-Fadl Cemâluddîn Muhammed, *Lisânu'l-'Arab*, Dâru Sâdir, Beyrut, 1414, II, 131-134; Enis, İbrahim vd., *el-Mu'cemu'l-Vesît*, Çağrı Yay., İst., 1989, s. 159-160; Komisyon, *el-Mu'cemu'l-Arabiyyu'l-Esâsî*, el-Munazzamatu'l-'Arabiyyetu li't-Terbiyeti ve's-Sekâfeti ve'l-'Ulûm, Tunus, 1988, s. 295-297.

¹⁹ Bu kökten türeyen isim ve fiillerin Kur'an'daki kullanımı ve anlamları için bkz. el-İsfehânî, Râğîb, *el-Mufredât fi Ğaribi'l-Kur'ân* (Thk. Safvân Adnân ed-Dâvudî), Dâru'l-Kalem-ed-Dâru's-Şâmiye, Dimeşk-Beyrut, 1412, s. 222-223.

²⁰ Özek, Ali vd., *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Açıklamalı Meali*, Suudi Arabistan, 1992, s. 599; Yılmaz, Hakkı, *Necm Necm Kur'an'ın Türkçe Meali*, İşaret Yay., İst., 2011, s. 48.

²¹ Benzer çeviriler için bkz. Koçyiğit, Talat, *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meâli*, Nükte Yay., Konya, 2005, s. 600; Yıldırım, Suat, *Kur'an-ı Hakîm ve Açıklamalı Meâli*, Işık Yay., İst., 2004, s. 600.

²² Böyle bir çeviri için bkz. Şener, Abdulkadir vd., *Yüce Kur'an ve Açıklamalı-Yorumlu Meali*, TDV Yay., İzmir, 2009, s. 600.

Buna göre 6. âyet, **لَوْ** şart edatının cevabı değildir. **لَوْ**'ün cevabı hazfedilmiştir.²³ Bilindiği gibi **لَوْ** harfi Arapçada, cezm etmeyen şart edatlarından. Kendisinden sonra **أَنَّ** harfi dışında sadece fiil alabilen ve امتناع الجواب لامتناع الشرط (kendinden sonraki şart cümlesinde yer alan fiilin ifade ettiği manâ mevcut olmadığı için, cevabında gelen manânın da var olmadığını) ifade eden bir harftir.²⁴ Bu kural uygulandığında, yukarıdaki çevirilerde olduğu gibi “Siz kesin olarak bilseydiniz, cehennemi görürdünüz.” şeklinde bir anlam ortaya çıkmıştır. Bu da “Bilmediğiniz için cehennemi görmeyeceksiniz.” demek olur. Hâlbuki onların bilmedikleri için cehennemi görmedikleri ifadesi, doğru bir anlam olamaz. Onlar kesin olarak bilseler de bilmeseler de, inansalar da inanmasalar da cehennem görülecektir.

Dolayısıyla 5. ve 6. âyetler, birbirinden bağımsızdır. Bu âyetin takdîri şöyledir: “Eğer kesin olarak bilseydiniz, dünya malıyla uğraşmaktan ve övünmekten vazgeçer, âhirete hazırlanırdınız.” Yahut manâ, “Ne olurdu bilseydiniz!” şeklinde de ifade edilebilir. Buna göre 6. âyetteki **لَوْ** harfi, 5. âyetteki şart cümlesinin cevabı olmayıp, yemin ifade etmektedir.²⁵

Tekâsur Sûresi'nin bu bölümü ile ilgili bir başka çeviri ise şöyledir: “Yoo, eğer bu (tutkunun neye mal olduğunu) tam kavramış olsaydınız, elbet (dünyayı) cehenneme (çevirdiğinizi) de görürdünüz.”²⁶

Bu çeviride de 6. âyet, öncesindeki şart cümlesinin cevabı olarak düşünölmüştür. Ayrıca parantez arasındaki tasarruflar, metni anlam itibariyle tamamen bir başka şekle dönüştürmüş ve burada deyimse bir anlam ortaya çıkmıştır. Bu ise Arap dilinin gerektirdiği asıl anlamdan uzaklaşma olup, karî-neden uzak bir te'vîldir. Yukarıdaki çeviriye gerekçe olarak, Saffât Sûresi 97. âyette Hz. İbrahim'in atıldığı ateş için الجحيم isminin kullanıldığı ifade edilmiştir. Ancak Kur'an'da âhiret ateşi için de bu ismin kullanıldığı yerler vardır. Dolayısıyla bu genelleme doğru değildir. Mesela Nâziât Sûresi 39. âyette dünya hayatını tercih edenlerin sığınağı olarak bu kelime kullanılmıştır: فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ وَأَثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ

²³ el-Beğavî, Ebu Muhammed Huseyn b. Mes'ûd, *Meâlimu't-Tenzil*, Dâru İbn Hazm, Beyrut, 2002, s. 1430.

²⁴ Bkz. es-Sîbeveyh, Ebû Bişr Amr b. Osman b. Kanber, *el-Kitâb* (Nşr. Abdu's-Selâm Muhammed Hârûn), Mektebetu'l-Hancî, Kahire, 1982, III, 139-140.

²⁵ Yazır, M. Hamdi, *Hak Dîni Kur'an Dili*, Azim Dağıtım, Sadeleştirilmiş bs., İst., tsz., IX, 413; Ateş, Süleyman, *Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri*, Yeni Ufuklar Nşr., b.y.y., tsz., XI, 72.

²⁶ İslâmoğlu, Mustafa, *Hayat Kitabı Kur'an*, Düşün Yay, İst., 2008, s. 1297.

Hac Sûresi'nin 15. âyetinin baş tarafında yer alan مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ ifadesindeki اللَّهُ zamirinin Allah Rasûlü'ne gittiği düşüncesinden hareketle birçok meal ve tefsirde “Kim Allah’ın, Rasûlünü dünyada ve âhirette desteklemeyeceğini zannederse...” çevirilerine rastlıyoruz.²⁷ Ancak yine bir dil kuralı olarak, kelâmın sibakı (bağlam) açısından bunu kabul etmek oldukça güçtür.²⁸ Çünkü âyetin öncesinde Hz. Peygamber ile ilgili bir bahis geçmiş değildir. Zamir ise bilindiği üzere ancak daha önce geçmiş bir isme dönebilir. Dolayısıyla buradaki zamiri, âyetin başındaki مَنْ'e göndermek de yine Arap dilinin bir gereği olacaktır.

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ كَأَنْ لَمْ يَلْبُتُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ âyetinin²⁹ ilk bölümü bazı meallerde şöyle çevrilmiştir:

“Sanki gündüzün bir saatinden başka durmamışlar gibi hepsini mahşere sevk edeceği gün, *beynlerinde (aralarında) tanışacaklar...*”³⁰

“Allah’ın onları, sanki günün ancak bir saati kadar kaldıklarını zanneder vaziyette yeniden diriltip toplayacağı gün, *aralarında birbirleriyle tanışacaklar...*”³¹

“Onları huzuruna toplayacağı gün, gündüzün bir saatinden başka, dünyada durmamış gibidirler; *aralarında tanışacaklar...*”³²

“Gündüzün bir saatinden başka kalmamışlar gibi onları bir araya topladığımız günde *onlar birbirlerini tanırlar...*”³³

Kanaatimizce böyle bir çevirinin oluşmasında, يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ cümlesinin kaynaklarda genellikle ya يَحْشَرُهُمْ fiiline muteallik ya da كَأَنْ لَمْ يَلْبُتُوا cümlesi gibi ikinci bir hal cümlesi olarak i'rab edilmesi etkili olmuştur.³⁴ Ayrıca böyle düşünüldüğünde, mahşer günü insanların birbiriyle tanışacakları gibi yanlış bir anlam da ortaya çıkmaktadır. Hâlbuki يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ cümlesi, hemen öncesindeki مِنَ النَّهَارِ إِلَّا سَاعَةً ifadeleri ile ilgili olmalıdır. سَاعَةً kelimesine sıfat olarak düşünüldüğünde, âyetin anlamı çok daha uygun bir hal almaktadır. Dolayısıyla ilgili kısmın şöyle çevrilmesi mümkündür: “Onları toplayacağı

²⁷ Altuntaş Halil-Şahin Muzaffer, *Kur'an-ı Kerim Meâlî*, TDV Yay., Ank., 2010, s. 332; Koçyiğit, Talat, *age.*, s. 332; Yıldırım, Suat, *age.*, s. 332.

²⁸ Krş. Esed, Muhammed, *Kur'an Mesajı* (Çev. Cahit Koytak-Ahmet Ertürk), İşaret Yay., İst., 2002, s. 670; Bayındır, Abdulaziz, *Kur'an Işığında Doğru Bildiğimiz Yanlışlar*, Süleymaniye Vakfı Yay., İst., 2006, s. 69.

²⁹ Yûnus, 10/45.

³⁰ Yazır, M. Hamdi, *Kur'ân-ı Kerîm ve Meâl-i Şerîfi* (Haz. Ertuğrul Özalp), İşaret Yay., İst., 2000, s. 215

³¹ Karaman, Hayreddin vd., *Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*, TDV Yay., Ank., 2006, s. 213.

³² Öztürk, Yaşar Nuri, *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali*, Yeni Boyut Yay., İst., 1994, s. 213.

³³ Toptaş, Mahmut, *Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali*, Cantaş Yay., İst., 2004, s. 213.

³⁴ Örnek olarak bkz. er-Râzî, Fahrüddin, *Mefâtîhu'l-Ğayb*, Dâru İhyâ'it-Turâsî'l-'Arabî, Beyrut, 1420, XVII, 259.

layısıyla ilgili kısmın şöyle çevrilmesi mümkündür: “Onları toplayacağı gün, onlar sanki birbirleriyle tanışmak için bir araya geldikleri gündüzün bir saati kadar kalmış olduklarını zannedecekler...”³⁵

Diğer taraftan, Kur'an'da konuyla ilgili âyetler incelendiğinde *يَتَعَارَفُونَ* ifadesinin “Her hangi bir zaman diliminde insanların oturup tanışmalarından” bahsetmediği anlaşılacaktır. Şöyle ki inkârcılar, kıyamet günü yeniden diriltildiklerinde onlara, “Yeryüzünde ne kadar kaldınız?” diye sorulduğunda, onlar, “Dünyada az bir süre kaldık, yani ya akşam vakti kadar veya sabah vakti kadar” diyeceklerdir.³⁶ Hatta gündüzün bir saati kadar kaldık diye zamanı iyice daraltacaklardır. Bunun karşısında onlara az bir süre kaldıkları ifade edilirken,³⁷ bu zaman, Yunus Sûresi 45. âyette gündüzün bir saatinden “kendi aranızda tanışacak kadar kısa bir süre” şeklinde takyit edilmektedir. Dolayısıyla âyette kıyamet günü insanların oturup birbirleriyle tanışmasından söz edilmemektedir.³⁸

3.2. Sarf ve Lugat İlimlerini İhmal Eden Çeviri ve Yorumlar

Bazı meallerde Nisa Sûresi'nin 34. âyetindeki *وَاضْرِبُوهُنَّ* ifadesi, buradaki fiilin lugat mânâlarından biri kullanılarak, “Kadınlarınızı terk edin!” şeklinde çevrilmiştir.³⁹

Hâlbuki fiiller, ancak belli kullanımlarla farklı anlamlar kazanırlar. - *ضرب* gibi kullanımlar hep farklı anlamlar ifade ederler.⁴⁰ Bunları dikkate almadan, gelişigüzel bir şekilde, fiillere onların farklı formlarındaki anlamlarından herhangi birini yüklemek söz konusu olamaz.

Benzer bir yaklaşıma, hırsızlığın cezasından bahseden Mâide Sûresi'nin 38. âyetinde rastlıyoruz. *وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا*. “Hırsız erkek ile hırsız kadının ellerini kesin...”

“38. âyetteki “yed” (el) kelimesini, Kur'an'da farklı mânalarda kullanıldığını dikkate alarak yorumlamak gerekiyor. “Yed” kelimesi, Fetih Sûresi'nin 10. âyetinde “kudret” mânasını ifade etmektedir: “Allah'ın eli onların

³⁵ Elmalı, Hüseyin-Dumlu, Ömer, *Ayet Ayet Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı*, Ensar Nşr., İst., 2006, s. 212.

³⁶ Naziat, 79/46.

³⁷ Mu'minûn, 23/114.

³⁸ Hocaoğlu, İsmail, “Meal Yanlışları-I”, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I (Rize, 2012), 109-110.

³⁹ Öztürk, *age.*, s. 83 ; Yüksel, Edip, *Mesaj: Kur'an Çevirisi*, İst., 2000, s. 83.

⁴⁰ Bkz. el-Cevherî, *age.*, I, 168-170.

ellerinin üzerindedir” denirken, Allah'ın kudretinin onların kudreti üzerinde olduğu amaçlanmaktadır. Böylece işi yapan gücü temsil ettiği için “el”in, güç anlamına gelen “yed” ile mânalandığı ortaya çıkmaktadır. Buradaki elin, güç mânasını 38. âyete götürürsek şöyle bir anlam ortaya çıkar: ‘Hırsızların, hırsızlık yapma güçlerini ortadan kaldırınız, kesiniz, engelleyiniz.’ Hırsıza, hırsızlık yapacak fırsatın verilmemesi, öyle bir ortamın oluşmasına müsaade edilmemesi demek olur... Hırsızlığı engelleyecek ne varsa, âyetteki قطع kelimesinin içine girmektedir.”⁴¹

Buradaki hırsızın elini kesme emrini, “onun hırsızlıktan elini kesin!” şeklinde Türkçemizdeki bir deyimle karşılamaya çalışması, Arap dilinin gereklerine uygun bir yaklaşım değildir.

Kevser Sûresi ile ilgili bazı çevirilerde de Arap dili açısından sınırların dışına çıkıldığını müşahade ediyoruz. Bunlardan birinde sûrenin ikinci âyetinin meali şu şekildedir: “Öyleyse Rabbin için salât et (mali yönden ve zihinsel açıdan destek ol) ve karşılaşılabilecek zorlukları göğüsle!”⁴²

والْحَزْرُ ve فصلًا ifadelerinin bu şekilde çevrilmesi, Arap dili açısından kabul edilemez. “Salât” ve “nahr” ifadeleri dilde elbette birden çok anlama gelir. Özellikle rivâyet tefsirleri bu anlamlar ve bunların gerekçesi olan rivayetlerle doludur.⁴³ Ancak yukarıda geçtiği şekliyle bir tasarrufta bulunmak, her şeyden önce Arap dili açısından mümkün değildir.

Meryem Sûresi'nin 71. âyetindeki وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا ifadesini şöyle çevirenler olmuştur:

“İçinizden oraya girmeyecek hiç kimse yoktur...”⁴⁴ “Sizden ona girmeyecek hiç kimse yoktur...”⁴⁵

Sûrenin bundan önceki âyetlerinde cehennemden bahsedilmektedir. Dolayısıyla bu tür çevirilerden, herkesin cehenneme mutlaka gireceği sonucu çıkıyor. Hâlbuki âyette ورد değil دخل fiili kullanılmıştır. Bir yere uğramak, oraya girmek anlamına gelmez. وارد kelimesi, bir yere varıp gireni değil, uğrayıp geçen kimseyi ifade eder. Çünkü Arapların, “Falanca suya vardılar an-

⁴¹ Bkz. Bayraklı, Bayraktar, *Yeni Bir Anlayışın Işığında Kur'an Tefsiri*, Bayraklı Yay., İst., 2002, VI, 23.

⁴² Yılmaz, Hakkı, *age.*, s. 47.

⁴³ Örnek olarak bkz. el-Beğavî, *age.*, s. 1439

⁴⁴ Kocaoğlu, Sami, *Apaçık Kur'an ve Türkçe Hikmetli Meali*, Zafer Matbaası, İst., 2009, s. 310.

⁴⁵ Bulaç, Ali, *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı*, Bakış Yay., İst., tsz., s. 310. Bazı mealler ise açıkça “girmek” ifadesini kullanmasalar da yine farklı anlaşılmasına müsait “varmak/gitmek” anlamlarını tercih etmişlerdir. Örnek olarak bkz. Ateş, Süleyman, *Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali*, Kılıç Kit., Ank., tsz., s. 309; Toptaş, *age.*, s. 309.

cak ona girmediler.” sözü meşhurdur. Yine bir beldeye ulaşmak ile ilgili olarak da –oraya girilsin ya da girilmesin- وَرَدْتُ بَلَدَ كَذَا ifadesi kullanılır. İbn Mes'ud (ö. 32/652), Hasen el-Basrî (ö. 110/729) ve Katâde'nin (ö. 117/735) görüşleri de bu yöndedir.⁴⁶

Arap dilinde fiillerin hangi harf-i cerlerle hangi anlamlar kazandığı hususuna ve kelimelerin lugavî anlamlarına dikkat etmek kaçınılmazdır.

3.3. Arap Dilinin Kendine Özgü Üslûbunu Dikkate Almayan Çeviri ve İzahlar

Arapçanın kendine mahsus birtakım ifade tarzları vardır. Kur'an, onun üslubuna yönelik farklı özelliklerini büyük bir ustalıkla kullanmıştır. Ancak dilin zenginliğinin bir sonucu olan bu özel ifade tarzlarına dikkat edilmediğinde, kabul edilemez yanlışlıklar ortaya çıkmıştır.

Türkçe mealler olanca hızıyla yazılmaya devam etmekle beraber göz ardı edilen birçok mesele de kendini hissettirmektedir. Hemen hiç dikkat edilmeyen hususlardan biri de ibâha (yapılabilir/izin) anlamına gelen emir formunun hedef dil Türkçeye çeviri problemidir. İbâha ifade eden emir formlarının, yerine getirilmesi gereken mutlak emir olarak dilimize çevrilmesi, dikkate alınmayan bir üslup özelliği durumundadır. Diğer taraftan, söz konusu emirler, mutlak emir olarak zorunluluk ifade ediyorsa, yapmadığı veya yerine getirmediği zaman mükellef, günah işliyor sayılacaktır.⁴⁷

Örneğin, Maide Sûresi'nin 2. âyetindeki فَاصْطَلُّوا إِذَا حَلَلْتُمْ ifadesi, bazı meallerde şöyle tercüme edilmiştir: “İhramdan çıktığınızda avlanınız!”⁴⁸

Âyetteki ifade her ne kadar emir kipinde olsa da, bunu Türkçeye yalın bir emir kipiyle çevirmek doğru olmayacaktır. Çünkü Arap dilinde, daha önce yasaklanmış bir hususun artık serbest olduğunu belirtmek için kullanılan ifade tarzlarından biri de emir kipidir. Kur'an bu üslûbu mesela Cuma namazı vaktinde alışverişin yasak olduğunu belirttikten sonra da kullanmıştır.⁴⁹ Ancak Türkçede genel anlamda bu tarz bir anlayış söz konusu olmadığından; emir kipiyle belirtilen hususun sanki bir gereklilikmiş gibi telakki edilmemesi

⁴⁶ Bkz. el-Ezherî, Ebû Mansûr Muhammed b. Ahmed, *Tehzîbu'l-Luġa* (Thk. Yakub Abdunnebi), ed-Dâru'l-Misriyye li't-Te'lîf ve't-Tercume, Kahire, 1964, XIV, 164-165.

⁴⁷ Krş. Durmuş, Zülfikar, “Kur'an-ı Kerim'de İbâha İfade Eden Emir Siygalarının Çeviri Problemi”, *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1 (2010), 2, s. 7.

⁴⁸ Toptaş, *age.*, s. 105.

⁴⁹ Bkz. Cumu'a, 62/9-10.

için, âyetin çevirisinde pek çok mealde haklı olarak “dilerseniz avlanın” ya da “artık avlanabilirsiniz” gibi ifadeler tercih edilmiştir.

Bu başlık altında dikkat çekmek istediğimiz bir husus da zıt anlamlı sözcükler ve bunların yanlış çevirisidir.

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَضَّعْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ âyeti⁵⁰ bazı meallerde şöyle tercüme edilmiştir: “Boşanan kadınlar üç hayız ve temizlenme müddeti beklerler.”⁵¹

Arap diline dair önemli hususiyetlerden birisi de birtakım kelime ve fiillerin yerine göre iki zıt anlamı barındırdığı gerçeğidir. قُرْءٌ lafzı, قُرْءٌ kelimesinin çoğulu olup, ezdâd/zıt anlamlı lafızlardandır. Hayız müddetinin başlangıcı için de bitişi için de kullanılır. Hicaz ve Medine halkına göre temizlik, Irak halkına göre ise hayız anlamındadır.⁵² Fıkıh mezheplerince farklı anlaşılmasının sebebi de budur. Ancak bu anlamlardan birini tercih etmeden, aynı anda iki anlam da ifade edildiğinde -maksat bu olmasa da- üç hayız dönemine ilave olarak üç temizlik süresi denilmiş olacak, bu ise iddet süresinin uzaması anlamına gelecektir.

O halde, çeviri yapılırken, her iki dile ait üslûp ve ifade tarzlarını iyi etüt etmek esastır. Böylelikle, hedef dilin muhataplarının da asıl mesajı almaları için gerekli hassasiyet gösterilmiş olacaktır.

3.4. Deyimsel Kullanımı Göz Ardı Etmekten Kaynaklanan Problemler

Kur’an’ın anlaşılmasında çok büyük katkıları olan deyimler, Kur’an tercümelerinde en çok hata edilen hususların başında gelmektedir. Bu başarısızlığın birinci nedeni mütercimnin, Arapçanın söz sanatlarına yeterince vakıf olmamasıdır. İkincisi, başka bir dile aktarılırken genelde metne sadık kalmak amacıyla deyimlerin literal olarak çevrilmesi, üçüncüsü ise, mütercimnin kendi anadilini (Türkçeyi) iyi bilmemesi veya kullanamamasıdır. Bu durum, âyetin ne dediğini anlatmaktan çok, ifadeyi anlamsız kelime yığını haline getirmektedir. Hiç unutmamak gerekir ki, her dilin kendine has bir ifade biçimi, deyimleri, rengi ve dokusu vardır. Kur’an’ın anlaşılmasında bunları da hesap etmek son derece önemlidir.⁵³

⁵⁰ Bakara, 2/228.

⁵¹ Toptaş, *age.*, s. 35.

⁵² el-Halebî, Ebu’t-Tayyib Abdulvahid b. Ali el-Luğavî, *Kitâbu’l-Ezdâd fî Kelâmi’l-‘Arab* (Thk. İzzet Hasen), Dâru Talâs, Dîmeşk, 1996, s. 359.

⁵³ Bkz. Işıcık, Yusuf, Kur’an-ı Kerim’in Terceme Edilmesi ve Âyetlerin Sihhatli Anlaşılması Konusunda Bazı Mülâhazalar”, *SÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XI (Konya, 2001), 51; Cündioğlu, Düccane, *Kur’an Çevirileri-*

Mesela وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ cümlesi bazı meallerde şöyle çevrilmiştir: “İnkârları yüzünden gönüllerine (kalplerine) buzağı içirildi.”⁵⁴ Böyle bir mealin, doğru bir anlam ortaya koymaktan uzak olduğu aşikârdır. Hâlbuki buradaki deyimsel kullanımı şöyle yansıtmak daha doğru olacaktır. “Buzağı tutkusu küfürleri yüzünden kalplerine iyice işlemişti.”⁵⁵

Buna göre, Kur'an'ın üslûp ve ifade farklılığı çerçevesinde dikkate alınması gereken hususlardan birinin, mecaz ya da deyimsel kullanım ihtimali olduğunu söyleyebiliriz.

Bu bağlamda, yukarıda nahiv ilmine aykırı yorumlar çerçevesinde değindiğimiz Hac Sûresi'nin 15. âyetini de incelemek istiyoruz. Âyetin metni şöyledir:

مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبَنَّ كَيْدَهُ مَا يَغِيطُ

Bu âyet, dildeki mecaz ya da deyimsel kullanım ihtimali dikkate alınmadığı için, çeviri ve izahında en çok zorlanılan, farklı şekillerde tercümesi yapılan âyetlerin başında yer alır. Bu çevirilerden bazılarına göz atalım:

“Allah'ın ona dünyada ve âhirette yardım etmeyeceğini sanan kimse hemen yukarıya bir ip uzatsın, sonra (kendini intihar edip) boğsun da baksın bu hilesi kendisini öfkeliendiren şeyi giderecek mi?”⁵⁶

“Her kim ona (Muhammed'e) Allah'ın dünyada ve âhirette asla yardım etmeyeceğini zannediyorsa hemen tavana bir ip çeksın, sonra kendini assın da bir baksın; başvurduğu (bu yöntem), öfkeliendiği şeyi giderecek mi?”⁵⁷

“Kim Allah'ın, bu dünyada ve ötekinde ona yardım etmeyeceğini sanıyorsa, göğe bir ip uzatsın, sonra kessin de baksın, acaba düzeni kendisini öfkeliendiren şeyi, ne olursa olsun ortadan kaldıracak mı?”⁵⁸

nin Dünyası, Kitabevi Yay., İst., 1999, s. 47; Koçak, Süleyman, “Açık ve Anlaşılır Bir Kur'an Çevirisinin Temel İlkeleri”, *CÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXII (2008), 1, s. 314.

⁵⁴ Öztürk, *age.*, s. 13; Toptaş, *age.*, s. 12.

⁵⁵ Örnek olarak bkz. Koçyiğit, *age.*, s. 13.

⁵⁶ Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, V, 477.

⁵⁷ Altuntaş-Şahin, *age.*, s. 332.

⁵⁸ Hamidullah, Muhammed, *Aziz Kur'an* (Çev. Abdülaziz Hatip-Mahmut Kınık), Beyan Yay., İst., 2003, s. 480.

“Her kim Allah’ın, dünya ve âhirette Peygamberine asla yardım etmeyeceğini zannediyorsa, kendini asmak için göğe bir ip uzatsın, sonra da kesin. Bakalım bu hilesi, kendisini öfkeleniren (yardımı) giderecek mi?”⁵⁹

“Kim Allah’ın, Resûlünü dünyada ve âhirette desteklemeyeceğini zannederse, haydi öfkесinden bir ip alıp tavandan uzatsın, boğazından geçirsın. Sonra nefesini kessin de bir baksın, bulduğu bu tedbiri, bu çırpınışları öfke duyduğu şeyi, Allah’ın Resulüne yardımını engelleyecek mi?”⁶⁰

Âyetle ilgili çevirilerden sadece birkaç tanesine yer verdik. Bu mealle rin oluşumunda, önceki tefsirlerin rolü büyüktür. Pek çok rivâyet ve dirâyet tefsirinde âyete yüklenen ilk anlam, genellikle bu yöndedir.⁶¹

Hâlbuki âyette geçen سَبَب kelimesi dilde yalnızca “ip” anlamına gelmez. Bu kelimenin ayrıca طريق yani “yol” anlamı da vardır.⁶² Ayrıca âyette ipi boğaza geçirme ifadesi var mıdır? Boğazına ipi geçirip boğulan kimsenin, bu yaptığının, öfkelendiği şeyi giderip gidermediğine bakması nasıl mümkün olacaktır? Bu çevirilere daha pek çok itiraz getirilebilir.⁶³ Bütün bunlar göz önüne alınırsa, âyetin mecâzî bir ifade taşıdığı sonucu açığa çıkmış olur. Me’ânî ilmi açısından şunu söyleyebiliriz: İnşâî bir talep ifadesi olan emir cümleleri, bu âyette ta’cîz anlamı taşımaktadır. Gerçekleşmeyecek bir istekte bulunmakla, muhatabın âciz bırakılması söz konusudur. Âyetin manası ile ilgili olarak da şöyle söyleyebiliriz: İnkâr, günahkârlık ve ahlâksızlığın oluşturduğu psikolojik buhranlar içerisindeki bir insan, hangi yollara başvuruyor olsa da yaptıklarından bir fayda elde edemeyecektir. Hem dünyada hem de âhirette kaybedenlerden olacaktır.

Âyetteki mecâzî kullanımı dikkate alan çevirilere ise şu örnekleri verebiliriz:

⁵⁹ Koçyiğit, *age.*, s. 332.

⁶⁰ Yıldırım, Suat, *age.*, s. 332.

⁶¹ Örnek olarak bkz. İbn Kesîr, Ebu’l-Fidâ İsmail b. Ömer el-Kuraşî, *Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm*, Dârü’t-Turâs, Kahire, 1980, III, 210; el-Beydâvî, Abdullah b. Ömer b. Muhammed b. Ali, *Envâru’t-Tenzîl ve Esrâru’t-Te’vîl*, İhlas Vakfı Yay., İst., 1994, III, 377. Âyetin bu şekilde anlaşılmasının sebebi büyük ölçüde İbn Abbas (ö. 68/687), Mucâhid (ö. 103/721), İkrime (ö. 107/725) ve Katâde (ö. 117/735) gibi bazı isimlerden nakledilen birtakım tartışmalı rivayetlerdir.

⁶² Bkz. el-Ferâhidî, el-Halîl b. Ahmed, *Kitâbu’l-Ayn* (Tertib: Davud Sellûm), Mektebetu Lubnan Naşîrûn, Beyrut, 2004, s. 346.

⁶³ Bu âyetle ilgili geniş bir değerlendirme için bkz. Bayındır, *age.*, s. 64–79.

“Kim ki Allah'ın kendisine bu dünyada da, âhirette de yardım etmeyeceğini düşünüyorsa, göğe başka bir yolla ulaşmayı denesin de yol kat etsin ve böylece görsün, bakalım, bu hilesi onu sıkıntısından kurtaracak mı?”⁶⁴

“Kim Allah'ın dünyada da âhirette de kendine yardım etmeyeceği kanaatine varmışsa bir sebebe tutunup göğe (Allah'a) yönelsin, diğer ilişkiyi derhal kessin ve baksın ki, bu yol kendini bunaltan şeyi gerçekten giderecek mi yoksa gidermeyecek mi?”⁶⁵

Gerek lafzın ilgili âyette hangi anlamda kullanıldığını doğru bir şekilde belirleyebilmek, gerekse mecâzî ya da deyimsel anlamları fark edebilmek, Arap dilini ve kültürünü bütün yönleriyle tanımaya ve dili doğru kullanmaya bağlıdır.

3.5. Mecâzî Anlam Arayışının Yol Açtığı Sorunlar

Önceki maddede ifade edilen durum, aksi düşünüldüğünde de aynı şekilde önem arz eder. Bir karine yokken, yani gerekli bir hal olmadıkça, mecâzî ya da deyimsel anlam arayışında olmak da bir tür zorlama ve dil açısından uygun olmayan aşırı tasarruf doğurmaktadır. Duhâ Sûresi'nin baş tarafı, bir mealde şöyle tercüme edilmiştir:

“Aydınlanmanın başlangıcı ve Allah'ın ilâhlığını, rabliğini örtüşün, Allah'a ortak kabul edişin, cehaletin toplumu sarmışlığı kanıttır ki Rabbin seni terk etmeyecek ve sana darılmayacak...”⁶⁶

Sûrenin Arapça metni ile bu ifadeler karşılaştırıldığında, bu çevirinin bu âyetler için yapıldığını anlamak pek kolay olmayacaktır. Üstelik bu ifadeler, sûrenin tefsiri değil, bir tür çeviri sadedinde kaleme alınmıştır.

3.6. Arap Dilinin Gereği Olan Temel Anlama Aykırı İzahlar

Arapçanın gerektirdiği temel anlamı bir yana bırakıp, ikincil anlam arayışında olmak da Kur'an'ın indirildiği dilin kabullenemeyeceği pek çok sakıncalar doğurmuştur. Kur'an'ın anlamlandırılmasında, yalnızca Arap dilinin öngördüğü temel anlamın esas olduğu konusunda teorik açıdan herkes

⁶⁴ Esed, *age.*, s. 669.

⁶⁵ Bayındır, *age.*, s. 64.

⁶⁶ Yılmaz, Hakkı, *age.*, s. 44. Müellif, bu mealle ilgili 45. dipnotta (s. 602) şöyle diyor: “Âyetin orijinalindeki sözcükler, ‘şu kuşluk vakti ve karanlığı büsbütün bastırdığı zaman gece’ anlamındadır. Burada da mecâz anlamlar tercih edilmiştir.”

görüş birliği içinde ise de; bu anlayış, pratikte her zaman kendini gösterebilmiş değildir.

Buna dair Nûr Sûresi'nin 35. âyeti ile ilgili izahları örnek verebiliriz. Âyet şöyledir:

اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ

Meşhur sûfi Sehl b. Abdillâh et-Tusterî (ö. 283/896), bu âyetle ilgili olarak şunları ifade eder: “Allah, gökleri ve yeri nurlarla süsleyendir. Muhammed’in nuru, bir kandil yuvası gibidir.”⁶⁷

Her şeyden önce şunu belirtelim: مِثْلُ نُورِهِ ifadesindeki zamirin Hz. Peygamber’e döndüğünü kabul etmek güçtür. Çünkü bu âyetin öncesinde onunla ilgili bir bahis geçmiş değildir. Kur’an’da Peygamberimizden doğrudan övgüyle söz eden çok sayıda âyet vardır. Bu tamamen ayrı bir husustur. Ancak Allah’ın göklerin ve yerin nuru olduğunu belirten âyetten sonra Peygamberimizin nurunun misalini açıklamaya çalışmanın Arap dili açısından kabulü söz konusu olamaz.

Bu âyetin izahı bağlamında yine ona izafe edilen ancak kendi tefsirinde rastlayamadığımız pek çok yorum daha vardır: “Allah, gökteki ve yerdeki varlıkların yol göstericisidir. Muhammed’in nurunun misali, insanların zürriyetine emanet edildiğinde, özelliği burada belirtilen şekilde olan bir kandil yuvası gibidir. “Lamba” ile onun kalbini, cam fanus ile de göğsünü kastetmiştir. Yani sanki o, içerisinde iman ve hikmet bulunduğu için inciden bir yıldız gibidir. “Mübarek bir ağaçtan tutuşturulmuştur” ifadesi, İbrahim’in nurunu ifade eder. Mübarek ağaç ile darb-ı mesel yapmıştır...”⁶⁸

Bu âyetle ilgili olarak böyle yorumların yapılması ilginçtir. Allah (c.c.), Kur’an’ı apaçık bir Arapça ile indirdiğini⁶⁹ kesin bir dille ifade eder. Dolayısıyla, onun muradı bu olsaydı, elbette onları herkesin anlayabileceği bir tarzda ortaya koyabilirdi.

Konuyla ilgili bir başka örnek de şudur: Muhyiddîn b. el-‘Arabî (ö. 638/1240), Bakara Sûresi’nin 6. âyetinde geçen إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا : “Allah’ı inkâr edenler” ifadesini, “Allah sevgisiyle dolup taşan gönüllerini dış dünyaya

⁶⁷ et-Tusterî, Ebû Muhammed Sehl b. Abdillâh, *Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm* (Thk. Taha Abdurrahûf Sa’d-Sa’d Hasen Muhammed Ali), Dâru’l-Haram lî’t-Turâs, Kahire, 2004, s. 206.

⁶⁸ Kâdî ‘Iyâz, Ebu’l-Fadl b. Mûsa el-Yahsubî, *eş-Şifâ bi Ta’rif-i Hukûki’l-Musdafâ*, Mektebetu’l-Ğazâlî-Dâru’l-Feyhâ’, Dimeşk-Beyrut, 2006, s. 59.

⁶⁹ Şuarâ, 26/195.

kapatanlar” şeklinde açıklamakta ve böylelikle âyetin anlamı büyük ölçüde farklılaşmaktadır.⁷⁰

Kur'an-ı Kerim, Arap dili ile indirildiğine göre, âyetleri anlamada bu dilin gerekleri esas olacaktır. Âyetten çıkarılacak manâ -ikincil/yan anlam olsa dahi- her şeyden önce fasih Arap dilinin gereklerine uygun olmalıdır.

3.7. İlk Dönem Arapçasını Dikkate Almayan Çeviri veya Yorumlar

Kur'an-ı Kerim, Sami dil ailesine mensup olan bir dilde (Arapça) nazil olup, mesajını bu dilin imkânlarıyla ifade ettiğinden, Kur'an âyetlerinin anlamını belirlemede, bilhassa o dönemde konuşulan dilin ve kendine özgü hususiyetlerin, onu ortaya çıkaran sosyal çevrenin ve kültürün bilinmesi, kaçınılmaz bir zorunluluktur.⁷¹ Kur'an dilinin sözcük hazinesi, nazil olduğu dönemdeki ilk muhataplarınca bilinen anlamlarıyla tespit edilmelidir. Dil ve kültürün zaman içindeki değişimi dikkate alınmalı ve bunlar, sonradan kazandığı anlamlara göre değil ilk kullanıldıkları anlamlara göre tercüme edilmelidir.⁷² Bu sebeple Kur'an'ın anlaşılıp yorumlanmasında esas olan, Arapça lâfızlardan o günkü insanların ne anladığıdır.

Her ne kadar evrensel bir kimliğe sahip olsa da, kendi döneminin insanların anlamadığı bir mesajın etkili olması ve taraftar bulması mümkün değildir. Dolayısıyla âyetlerin ilk dönem diliyle anlaşılması esastır. Kur'an'ın bir âyetini anlarken, o âyetteki anahtar lâfzın, Kur'an'ın indiği dönem Arapçasındaki mânâsına değil de, sonraki dönemlerde gelişen ıstilahî ve teknik anlamlarına itibar etmek yanlış sonuçlar doğuracaktır. Bu sebeple âyetleri anlamlandırmada Kur'an'ın hitap ettiği ilk dönem Arapçasına riayet etmek de Arap Dilini doğru kullanma kapsamında değerlendirilmelidir.

Bir kelimenin lugavî anlamı dışında kazandığı farklı manaları (ıstilah/terim anlamı) elbette olabilir. Bazı kelimeler, dilin tarihî seyrinde belli dönemlerde farklı terminolojik anlamlar kazanmışlardır. Bu manalarla asıl konuluş anlamları arasında –çoğunlukla temelde bir irtibat bulunsa da- büyük farklılıklar dahi oluşabilir. Bundan dolayı lâfızların lugavî ve ıstilahî ma-

⁷⁰ *el-Futuhâtu'l-Mekkiyye*, Kahire, 1972, I, 49, 161.

⁷¹ Koçak, Süleyman, a.g.m., s. 312.

⁷² Cündioğlu, Dücan, “Bir Kur'ân Terminolojisi Oluşturmaya Doğru”, III. *Kur'an Haftası Kur'ân Sempozyumu*, Ank., 1998, s. 160-161.

naları arasındaki farkı bilmek, önemlidir.⁷³ Bilhassa dinî metinlerde yer alıp tarih boyu çeşitli anlamlar kazanan lâfızların saf, hâlis hallerini dikkate almak, onları doğru yorumlamanın olmazsa-olmaz şartlarından. Bu hususta şu meşhur örneği hatırlatmakla yetinmek istiyoruz.

Bazı meallerde Bakara Sûresi'nin 217. âyetindeki وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ cümlesi, şu şekilde tercüme edilmiştir: "...Çünkü fitne (çıkarmak ve mü'minleri inkâra zorlamak), öldürmekten daha büyük bir günahdır."⁷⁴ Hâlbuki bu kelimenin asıl anlamı "imtihan ve sınama"dır.⁷⁵

"Fitne" kelimesi Kur'an'da özgürlüğün, din ve vicdan hürriyetinin kısıtlanması anlamındadır. Katilden daha büyük olan hadise de böyle bir fitnedir.⁷⁶ el-Halîl b. Ahmed (ö. 175/791), âyette adam öldürmekten daha şiddetli olduğu belirtilen fitne kelimesini azap/işkence manâsı ile karşılamıştır.⁷⁷ Bu da yine "imtihan" anlamını desteklemektedir. Çünkü kendilerine eziyet ve işkence uygulanan kişilerde onları deneme, tutumlarından vazgeçirme ve iradelerini sınama niyeti vardır. Özellikle وَكُنَّ الدِّينُ لِلَّهِ وَفَاتَلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَتَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ âyetinde⁷⁸ bu anlam çok daha net olarak açığa çıkmaktadır. Kelimenin savaş, anarşi ve kargaşa çıkarmak gibi anlamları ise onun sonraki dönemlere ait karşılıklarıdır.

Kelimelerdeki bu değişimler o kadar yaygın ve önem arz eden bir husustur ki, onların zaman içerisinde kazandıkları farklı anlamları inceleyen müstakil bir bilim dalı (ilmu'l-meânî/ semantik) oluşmuştur. Kur'an-ı Kerim, milâdî 610–632 yılları arasında Mekke ve Medine'de kullanılan dil ile ifade edildiğinden; onu doğru anlamak için, Kur'an öncesi döneme ait kelime ve kavramların o dönemde hangi anlamlarda kullanıldığına dikkat edilmelidir.

SONUÇ

Arap dilini doğru kullanmak, Kur'an'ın doğru anlaşılması için gerekli olan en önemli husustur. Zira Arap dilinin gereklerine riayet etmemek, Arapçanın hakemliğini, önemini, kelimelerin anlam zenginliğini dikkate almamak, Kur'an'ın anlaşılmasında birçok sorunu da beraberinde getirmiştir.

⁷³ Işıcık, Yusuf, Kur'an'ı Anlamada Temel Bir Problem (Te'vil), Esra Yay., İst., 1997, s. 21.

⁷⁴ Bkz. Heyet, *Kur'an-ı Kerim ve Karşılıklı Muhtasar Meali*, Hayrat Nşr., İst., 2010, s. 33.

⁷⁵ Bkz. el-Cevherî, *age.*, VI, 2175.

⁷⁶ Bkz. İbn Kesîr, *age.*, I, 254.

⁷⁷ Kitâbu'l-Ayn, s. 622.

⁷⁸ Bakara, 2/193. Enfâl, 8/39'da ise aynı âyet, كُتِلَ ilavesi ile yer alır.

Kur'an üzerine yapılmış çalışmalara bakıldığında, Nahiv, Sarf ve Lugat ilimlerinin yanı sıra Arap dilinin üslûbu açısından fark edilebilen pek çok dil yanlışlığı ile karşılaşılacaktır. Ayrıca Kur'an metninde deyimsel anlam ihtimalini göz ardı etmek de mecâzî anlam arayışı içerisinde olmak da birtakım sorunlara yol açmıştır. Kelime ya da ifadelerle verilen eksik ya da fazla tasarruf içeren anlamlar, ilgili âyetleri yanlış yorumlama sonucunu doğurmuştur.

Bunlar dışında, Arapçanın doğru kullanılması bağlamında değerlendirilebilecek iki husus daha vardır ki bunlar, metnin aslî anlamını esas almak ve Kur'an'ın indiği döneme ait dili hesaba katmak şeklinde ifade edilebilir. Zira âyetleri, indiği dönemin dili ve kültürü çerçevesinde hakiki anlamları ile anlamaya çalışmak, Kur'an'ın Arap dilinde indirilmiş olmasının doğal bir sonucudur. Arap dilinin onaylamadığı anlamlara değer vermek, Kur'an'ın indirildiği dile saygısızlık olup, onun apaçık bir Arapça ile gönderilmiş olduğu gerçeğiyle de bağdaşmayacaktır.

KAYNAKÇA

Altuntaş Halil-Şahin Muzaffer, *Kur'an-ı Kerim Meâlî*, TDV Yay., Ank., 2010.

Ateş, Süleyman, *Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri*, Yeni Ufuklar Nşr., b.y.y., tsz.

_____, *Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali*, Kılıç Kit., Ank., tsz.

Bayındır, Abdulaziz, *Kur'an Işığında Doğru Bildiğimiz Yanlışlar*, Süleymaniye Vakfı Yay., İst., 2006.

Bayraklı, Bayraktar, *Yeni Bir Anlayışın Işığında Kur'an Tefsiri*, Bayraklı Yay., İst., 2002.

el-Beğavî, Ebu Muhammed Huseyn b. Mes'ûd, *Meâlimu't-Tenzîl*, Dâru İbn Hazm, Beyrut, 2002.

el-Beydâvî, Abdullah b. Ömer b. Muhammed b. Ali, *Envâru't-Tenzîl ve Esrâru't-Te'vîl*, İhlas Vakfı Yay., İst., 1994.

Bulaç, Ali, *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı*, Bakış Yay., İst., tsz.

el-Cevherî, Ebû Nasr İsmail b. Hammad, *Tâcu'l-Luğâ ve Sihâhu'l-'Arabiyye* (Thk. Ahmed Abdulğafûr Attar), Dâru'l-İlmi li'l-Melâyîn, Beyrut, 1987.

Coşkun, Ahmet, "Kur'an-ı Kerim'in Anlaşılmasında Belâgat İlminin Önemi", *Kur'an ve Tefsir Araştırmaları-III*, Ensar Nşr., İst., 2002.

Cündioğlu, Düccane, “Bir Kur’ân Terminolojisi Oluşturmaya Doğru”, *III. Kur’an Haftası Kur’ân Sempozyumu*, Ank., 1998.

_____, Kur’an Çevirilerinin Dünyası, Kitabevi Yay., İst., 1999.

Durmuş, Zülfikar, “Kur'an-ı Kerim’de İbâha İfade Eden Emir Siygalarının Çeviri Problemi”, *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I (2010), 2.

Elmalı, Hüseyin-Dumlu, Ömer, *Ayet Ayet Kur’an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı*, Ensar Nşr., İst., 2006.

Enis, İbrahim vd., *el-Mu’cemu’l-Vesît*, Çağrı Yay., İst., 1989.

Eren, Cüneyt, “Arap Belâğatının Kur’an-ı Kerim’in Anlaşılmasına Katkısı”, *DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XX, İzmir, 2004.

Esed, Muhammed, *Kur’an Mesajı* (Çev. Cahit Koymak-Ahmet Ertürk), İşaret Yay., İst., 2002.

el-Ezherî, Ebu Mansûr Muhammed b. Ahmed, *Tehzîbu’l-Luğa* (Thk. Yakub Abdunnebî), ed-Dâru’l-Mısriyye li’t-Te’lîf ve’t-Tercume, Kahire, 1964.

el-Ferâhidî, el-Halîl b. Ahmed, *Kitâbu’l-Ayn* (Tertîb: Davud Sellûm), Mektebetu Lubnan Naşirûn, Beyrut, 2004.

el-Halebî, Ebu’t-Tayyib Abdulvahid b. Ali el-Luğavî, *Kitâbu’l-Ezdâd fi Kelâmi’l-‘Arab* (Thk. İzzet Hasen), Dâru Talâs, Dimeşek, 1996.

Hamîdullah, Muhammed, *Aziz Kur’an* (Çev. Abdülaziz Hatip-Mahmut Kınık), Beyan Yay., İst., 2003.

Heyet, Kur’an-ı Kerim ve Karşılıklı Muhtasar Meali, Hayrat Nşr., İst., 2010.

Hocaoğlu, İsmail, “Meal Yanlışları-I”, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, I, Rize, 2012.

el-İsfehânî, Râğıb, *el-Mufredât fi Ğarîbi’l-Kur’ân* (Thk. Safvân Adnân ed-Dâvudî), Dâru’l-Kalem-ed-Dâru’ş-Şâmiye, Dimeşek-Beyrut, 1412.

İşıcık, Yusuf, *Kur’an’ı Anlamada Temel İlkeler*, Esra Yay., Ank., 1997.

_____, Kur’an’ı Anlamada Temel Bir Problem (Te’vîl), Esra Yay., İst., 1997.

_____, Kur’an-ı Kerim’in Terceme Edilmesi ve Âyetlerin Sıhhatli Anlaşılması Konusunda Bazı Mülâhazalar”, *SÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XI, Konya, 2001.

İbn Cinnî, Ebu’l-Feth Osman, *el-Hasâis* (Thk. Muhammed Ali en-Neccâr), el-Mektebetu’l-İlmiyye, Beyrut, tsz.

İbn Fârîs, Ebu'l-Huseyn Ahmed, *Mu'cemu Mekâyîsi'l-Luğa* (Nşr. Abdusselâm Muhammed Hârûn), Mısır, 1969–1972.

İbn Kesîr, Ebu'l-Fidâ İsmail b. Ömer el-Kuraşî, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, Dâru't-Turâs, Kahire, 1980.

İbn Manzûr, Ebu'l-Fadl Cemâluddîn Muhammed, *Lisânu'l-'Arab*, Dâru Sâdir, Beyrut, 1414.

İbnu'l-'Arabî, Muhyiddîn, *el-Futuhâtu'l-Mekkiyye*, Kahire, 1972.

İbnu'l-Enbârî, Ebu'l-Berakât Kemâluddîn Abdurrahman b. Muhammed, *Nuzhetu'l-Elibbâ fî Tabakâti'l-Udebâ* (Thk. İbrahim es-Samerrâî), Mektebetu'l-Menar, Ürdün, 1985.

İslâmoğlu, Mustafa, *Hayat Kitabı Kur'an*, Düşün Yay, İst., 2008.

Kâdî 'Iyâz, Ebu'l-Fadl b. Mûsa el-Yahsubî, *eş-Şifâ bi Ta'rîf-i Hukûki'l-Musdafâ*, Mektebetu'l-Ğazâlî-Dâru'l-Feyhâ', Dimeşk-Beyrut, 2006.

Karaman, Hayreddin vd., *Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*, TDV Yay., Ank., 2006.

Kocaoğlu, Sami, *Apaçık Kur'an ve Türkçe Hikmetli Meali*, Zafer Matbaası, İst., 2009.

Koçak, Süleyman, "Açık ve Anlaşılır Bir Kur'an Çevirisinin Temel İlkeleri", *CÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXII (2008), 1.

Koçyiğit, Talat, *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meâli*, Nükte Yay., Konya, 2005.

Komisyon, *el-Mu'cemu'l-Arabiyyu'l-Esâsî*, el-Munazzamatu'l-'Arabiyyetu lî't-Terbiyeti ve's-Sekâfeti ve'l-'Ulûm, Tunus, 1988.

Özek, Ali vd., *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Açıklamalı Meali*, Suudi Arabistan, 1992.

Öztürk, Yaşar Nuri, *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali*, Yeni Boyut Yay., İstanbul, 1994.

er-Râzî, Fahriddîn, *Mefâtihu'l-Ğayb*, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-'Arabî, Beyrut, 1420.

es-Sîbeveyh, Ebû Bişr Amr b. Osman b. Kanber, *el-Kitâb* (Nşr. Abdu's-Selâm Muhammed Hârûn), Mektebetu'l-Hancî, Kahire, 1982.

Şener, Abdulkadir vd., *Yüce Kur'an ve Açıklamalı-Yorumlu Meali*, TDV Yay., İzmir, 2009.

Toptaş, Mahmut, *Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali*, Cantaş Yay., İst., 2004.

et-Tusterî, Ebû Muhammed Sehl b. Abdillâh, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm* (Thk. Taha Abdurraûf Sa'd-Sa'd Hasen Muhammed Ali), Dâru'l-Haram li't-Turâs, Kahire, 2004.

Yazır, M. Hamdi, *Hak Dîni Kur'an Dili*, Azim Dağıtım, Sadeleştirilmiş bs., İst., tsz.

_____, *Kur'ân-ı Kerîm ve Meâl-i Şerîfi* (Haz. Ertuğrul Özalp), İşaret Yay., İst., 2000.

Yıldırım, Suat, *Kur'an-ı Hakîm ve Açıklamalı Meâli*, Işık Yay., İst., 2004.

Yılmaz, Hakkı, Nüzul Sırasına Göre Necm Necm Kur'an'ın Türkçe Meali, İşaret Yay., İst., 2011.

Yüksel, Edip, *Mesaj: Kur'an Çevirisi*, İst., 2000.

ez-Zemahşerî, Ebu'l-Kasım Mahmud b. Ömer, *Esâsu'l-Belâğa* (Thk. Muhammed Bâsil 'Uyûnu's-Sûd), Beyrut, 1998.

تأثير الاستخدام الصحيح للغة العربية في فهم القرآن

لقد استخدم القرآن الذي أنزل نضا عربيا هذه اللغة في أشمل طريقة. ولا يمكن أن تتحقق الوظيفة الفعلية للقرآن الكريم - الذي يهدف إلى إرشاد الناس - إلا إذا فهم فهمها صحيحا. والفهم الصحيح للقرآن الكريم يتعلق بتصحيح استعمال اللغة العربية قبل كل شيء.

وقد كُتِبَتْ هذه المقالة للتدليل على أن الاستخدام الصحيح للغة العربية يؤدي إلى فهم القرآن بشكل صحيح وللتدليل على ذلك قامت هذه المقالة بتقديم أمثلة من تراجم وتفسير لا تتوافق مع اللغة العربية. وركزت على أمثلة الترجمة أو الشروح التي تتعارض مع منطق اللغة العربية وقواعدها من حيث النحو والصرف واللغة، والتي لا تأخذ بعين الاعتبار أسلوب اللغة العربية وإمكانية المجاز فيها أيضا . علاوة على ذلك، فقد حاولت المقالة أن تلفت الانتباه إلى التعليقات الناشئة عن عدم امتثال المعنى الأصلي للنص وعن عدم التزام مستوى اللغة العربية في الفترة التي نزل القرآن فيها.

الكلمات المفتاحية : اللغة العربية، القرآن الكريم، علم النحو، علم الصرف، التفسير، معاني القرآن.